

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 14.7.2009
KOM(2009) 359 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI

Ataskaita apie piniginių susitarimų su Monaku, San Marinu ir Vatikanu veikimą

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI

Ataskaita apie piniginių susitarimų su Monaku, San Marinu ir Vatikanu veikimą

1. ĮVADAS

Bendrija sudarė piniginius susitarimus su Monaku, San Marinu ir Vatikanu, siekdama suteikti teisinį tęstinumą šių valstybių susitarimams su Prancūzija ir Italija, sudarytiems iki euro įvedimo. Tai, kad dėl esamų susitarimų reikės iš naujo susitarti atsižvelgiant į euro įvedimą, buvo numatyta deklaracijoje, pridėtoje prie Maastrichto sutarties¹.

Praėjus dešimčiai metų, kai euras pakeitė Italijos ir Prancūzijos valiutas, naudotas Monako, San Marino ir Vatikano, Taryba paragino Komisiją peržiūrėti, kaip veikia piniginiai susitarimai². Komunikatas išsamiai analizuoja susitarimų turinį, jų vykdymo stipriąsias ir silpnąsias puses ir siūlo šių trijų susitarimų pakeitimus.

2. SUSITARIMŲ TURINIO APRAŠYMAS

2.1. Bendri susitarimų bruožai

Kadangi euro zonos valstybių narių nacionalinės valiutos buvo pakeistos į eurą 1999 m. sausio 1 d. ir dalyvaujančių valstybių narių kompetencija pinigų ir valiutų kurso klausimais buvo perduota Bendrijai, Taryba nusprendė, kad piniginiai susitarimai, kuriuos euro zonos valstybės turėjo su trečiosiomis šalimis, turėtų būti pakeisti³. Dėl naujos Bendrijos ir Monako Kunigaikštystės susitarimo derėjosi Prancūzija (bendradarbiaudama su Komisija ir Europos centriniu banku (ECB))⁴, o dėl susitarimų su San Marino respublika ir Vatikano Miesto Valstybe derėjosi Italija (bendradarbiaudama su Komisija ir Europos centriniu banku (ECB))⁵. Piniginiai susitarimai suteikė teisę Monakui, San Marinui ir Vatikanui naudoti eurą, kaip oficialią valiutą ir suteikė eurų banknotams ir monetoms legalios mokėjimo priemonės statusą.

¹ Deklaracija nr. 6 dėl piniginių santykių su San Marinu, Vatikanu ir Monaku.

² Tarybos išvados dėl apyvartinių eurų monetų nacionalinių pusių ir išleidimo bendrųjų gairių, 2009 m. vasario 10 d. Ekonomikos ir finansų tarybos (ECOFIN) posėdis nr. 2922.

³ Monake Prancūzijos frankai buvo teisėta mokėjimo priemonė nuo 1925 m. Kunigaikštystėje buvo naudojami Prancūzijos frankų banknotai ir monetos, ji galėjo pati į apyvartą leisti frankų monetas iki tam tikros viršutinės ribos (monetos buvo teisėta mokėjimo priemonė tik Monako teritorijoje). Italijos ir San Marino piniginiai ryšiai buvo tvarkomi remiantis Draugystės ir geros kaimynystės konvencija, pasirašyta 1939 m.; Italijos ir Vatikano piniginė konvencija buvo pasirašyta 1929 m. Abi konvencijos buvo atnaujinamos kas dešimt metų ir leido San Marinui ir Vatikanui leisti į apyvartą lirų monetas, kurios buvo teisėta mokėjimo priemonė Italijoje.

⁴ Europos bendrijos vardu veikiančios Prancūzijos Respublikos Vyriausybės ir Jo Šviesybės Monako Kunigaikščio Vyriausybės piniginis susitarimas (OL L 142, 2002 5 31).

⁵ Europos bendrijos vardu veikiančios Italijos Respublikos ir San Marino respublikos piniginis susitarimas (OL C 209, 2001 7 27). Europos bendrijos vardu veikiančios Italijos Respublikos ir Vatikano Miesto Valstybės ir savo vardu veikiančio Šventojo Sosto piniginis susitarimas (OL C 299, 2001 10 25).

Nuo 2002 m. sausio 1 d. Monako Kunigaikštystė turi teisę leisti eurų monetas, kurių kiekis per metus sudaro 1/500 dalį Prancūzijoje nukalamų monetų. San Marino respublika turi teisę leisti eurų monetas, kurių didžiausia nominali vertė –1 994 000 EUR. Iš pradžių buvo nustatyta 670 000 EUR didžiausia nominali eurų monetų vertė, kurias turi teisę išleisti Vatikanas. Papildomai Vatikano Miestas gavo teisę išleisti daugiau eurų monetų tais metais, kai Šventasis Sostas yra tuščias, kiekvienais Šventaisiais jubiliejiniais metais ir metais, kai susirenka Ekumeninė taryba, kiekviena proga bendrai 201 000 EUR. (1) Monetų emisijos viršutinė riba 2003 m. spalio 7 d. Tarybos sprendimu buvo padidinta iki 1000 000 EUR „paprastojo“ didžiausio metinio kiekio ir papildomai 300 000 EUR ypatingomis aplinkybėmis. San Marino ir Vatikano atveju monetų emisijos viršutinė riba persvarstoma kas dveji metai, atsižvelgiant į Italijos vartotojų kainų indekso pokyčius.

Monako (San Marino ir Vatikano) išleidžiamų eurų monetų kiekis pridedamas prie Prancūzijos (Italijos) išleidžiamų monetų kiekio, kad būtų gautas ECB sutikimas dėl emisijos kiekio.

Monako, San Marino ir Vatikano apyvartinės eurų monetos yra tokios pat kaip apyvartinės eurų monetos, leidžiamos euro zonos valstybių narių nominalios vertės, teisinio mokėjimo priemonės statuso, techninių ir vaizdinių bendrosios monetos pusės savybių ir bendrų vaizdinių nacionalinės monetų pusės savybių atžvilgiu. Kompetentingos Bendrijos institucijos iš anksto informuojamos apie vaizdines nacionalinės pusės savybes. Monakas, San Marinas ir Vatikanas taip pat turi teisę leisti kolekcinės eurų monetas tokia pat tvarka, kaip euro zonos valstybės narės, o jų vertė įskaičiuojama į šalies didžiausią galimą metinę emisiją. San Marino respublika taip pat gali leisti auksines *scudi* monetas⁶. Monakas, San Marinas ir Vatikanas neturi teisės leisti eurų banknotų, o jų kolekcinės monetos nėra teisėta mokėjimo priemonė už jų teritorijos ribų.

Visos trys valstybės įsipareigojo imtis vidinių teisinių priemonių savo teritorijoje pritaikyti Bendrijos taisykles dėl eurų banknotų ir monetų ir glaudžiai bendradarbiauti su Europos bendrija, kovodamos su eurų banknotų ir monetų klastojimu.

2.2. Susitarimo su Monaku ypatybės

Greta anksčiau aprašytų nuostatų, būdingų visiems trims piniginiams susitarimams, susitarimas su Monaku pasižymi tam tikrais papildomais reikalavimais.

Į susitarimą įtrauktas išsamus Monako įsipareigojimas įgyvendinti Bendrijos teisės aktus dėl kovos su eurų banknotų ir monetų klastojimu.

Kredito įstaigos ir kitos finansų institucijos, veikiančios Monako Kunigaikštystėje gali prieiti prie tarpbankinių atsiskaitymų, mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemų tokiomis pat sąlygomis, kaip Prancūzijoje įsteigtos tokio pobūdžio institucijos, jei atitinka prieigos prie tų sistemų sąlygas. Monako kredito įstaigoms galioja tos pačios *Banque de France* taisyklės įgyvendinant ECB nustatytą pinigų politikos ir procedūrų tvarką.

Kunigaikštystė atsako už teisinių nuostatų, užtikrinančių euro ir EB finansų sistemos saugumą ir stabilumą, taikymą. Pagal piniginio susitarimo 11 straipsnį, Monako Kunigaikštystės teritorijoje taikomi šių sričių Bendrijos teisės aktai: ECB vykdomo statistinės informacijos rinkimo, kredito įstaigų privalomųjų atsargų, baudų skyrimo įmonėms už ECB reglamentų ir

⁶ Piniginis vienetas naudotas Apeninų pusiasalyje iki XIX a.

sprendimų nesilaikymą, banknotų emisijos, rinkos operacijų, pinigų politikos priemonių, kliringo ir atsiskaitymų sistemų. Monako Kunigaikštystė įgyvendindama tam tikrus Bendrijos teisės aktus, susijusius su kredito įstaigų veikla ir riziką ribojančia priežiūra bei mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų sisteminės rizikos prevencija, taiko Prancūzijos priimtas priemones. Be to, Monakas turi priimti lygiaverčio poveikio priemones (tokias kaip Bendrijos direktyvos), dėl pinigų plovimo ir teisės aktus dėl investicinių paslaugų.

Piniginis susitarimas su Monaku numato sudaryti jungtinį komitetą, kurio tikslas – padėti įgyvendinti ir vykdyti susitarimą.

3. SUSITARIMŲ VEIKIMO ĮVERTINIMAS IR PASIŪLYMAI GALIMAM SUSITARIMŲ TURINIO PLĖTOJIMUI

3.1. EB teisės aktų perkėlimas

Bendrijos teisės aktų taikymo srities nuostatos, kurias reikia perkelti į tris valstybes su Bendrija sudariusias piniginius susitarimus, kiekvieno susitarimo atveju žymiai skiriasi.

Visos trys valstybės įsipareigojo imtis vidinių teisinių priemonių savo teritorijoje taikyti Bendrijos *taisyklės dėl eurų banknotų ir monetų*. Taisyklės dėl eurų monetų vaizdinių ir techninių specifikacijų apskritai taikomos gerai. Kadangi Monako, San Marino ir Vatikano eurų monetas yra kuriamos bendradarbiaujant su euro zonos valstybių pinigų kalyklomis (t. y. Prancūzijos ir Italijos nacionalinėmis pinigų kalyklomis), naujausių Bendrijos taisyklių taikymas iš esmės užtikrinamas. Kalbant apie eurų banknotus, nebuvo įsteigta kompetentinga institucija ir nustatyta tolesnė tvarka tikrinti ar atitinkamos taisyklės (pvz., eurų banknotų keitimo ir išėmimo iš apyvartos taisyklės) yra taikomos.

Sudariusieji piniginius susitarimus taip pat įsipareigojo glaudžiai bendradarbiauti su Bendrija kovos su eurų banknotų ir monetų klastojimu srityje. Susitarimas su Monaku apima daugiau, negu kiti du susitarimai, jame nurodoma, kad Kunigaikštystė turėtų imtis atitinkamų veiksmų, nustatytų Bendrijos teisės aktuose⁷, kad užkirstų pinigų padirbinėjimą. Susitarimo su Monaku įgyvendinimas pinigų padirbinėjimo srityje reguliariai vertinamas ir reikiamų priimti teisinių priemonių sąrašas atnaujinamas jungtinio komiteto susirinkimuose (žr. 3.2 punktą). Nors išlieka tam tikrų trūkumų (pvz., nepasirašytas susitarimas su Europolu) šioje srityje apskritai padaryta žymios pažangos.

Susitarimai su San Marinu ir Vatikanu nekelia kokių nors konkrečių įsipareigojimų perkelti ES teisės aktus apsaugos nuo grynųjų eurų padirbinėjimo srityje, taip pat dėl bendradarbiavimo su Bendrija būdų. Remiantis Komisijos informacija, abi valstybės dėjo tam tikrų pastangų suderinti savo teisės aktus su Bendrijos standartais, tačiau, kadangi šių dviejų susitarimų atveju nenumatytas tolesnės veiklos vykdymo mechanizmas, panašus, kaip Monako atveju, Bendrija nėra reguliariai informuojama kaip San Marinas ir Vatikanas įgyvendina piniginius susitarimus.

⁷ 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis (2000/383/TVR, OL L 140, 2000 6 14) ir Tarybos Reglamentas, nustatantis priemones, būtinas euro apsaugai nuo padirbinėjimo (1338/2001, OL L 181, 2001 7 4).

Piniginiam susitarime su Monaku esama keleto papildomų elementų, kurių dauguma buvo ankstesnių susitarimų su Prancūzija dalimi. Priešingai negu piniginiai susitarimai su Vatikanu ir San Marinu, susitarimas su Monaku apibrėžia *kredito įstaigų ir kitų institucijų*, turinčių leidimą veikti Monako teritorijoje, *prieigos prie tarpbankinių atsiskaitymų, mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemų Europos Sąjungoje nuostatas ir sąlygas*. Susitarimuose su Vatikanu ir San Marinu nurodoma, kad finansinės institucijos veikiančios šiose dviejose valstybėse gali prieiti prie euro zonos mokėjimų sistemos pagal taisykles ir sąlygas, kurias Europos centriniam bankui sutikus nustatys *Banca d'Italia*. Vatikanas ir San Marinas kol kas nepareiškė susidomėjimo tiesiogiai prieiga prie euro zonos mokėjimų sistemų, nors pastarojoje valstybėje esama žymaus finansinio sektoriaus (San Marine veikiančios bankai šiuo metu prie mokėjimų sistemos prieina per Italijos bankus). Turint omenyje San Marino bankininkystės sektoriaus dydį ir glaudų bendradarbiavimą su bankais, veikiančiais euro zonoje, būtų tikslinga pasiūlyti San Marino respublikai suderinti bankininkystės ir finansų sektoriaus teisės aktus su euro zonos valstybių narių teisės aktais.

Įsipareigojimai perkelti atitinkamus EB teisės aktus į nacionalinę teisės sistemą ir (arba) priimti lygiavertes priemones visų trijų piniginius susitarimus su Bendrija sudariusių valstybių atveju labai skiriasi.

Kad būtų galima tinkamai apsaugoti eurų banknotus ir monetas nuo klastojimo, visose trijose valstybėse turėtų būti stebimas atitinkamų EB teisės aktų įgyvendinimas.

San Marino bankams ir finansinėms institucijoms turėtų galioti tokios pat taisyklės, kaip analogiškoms euro zonos institucijoms. Todėl reikėtų pasiūlyti San Marinui persikelti į savo teisės sistemą atitinkamus bankininkystės ir finansų sektoriaus EB teisės aktus, taip pat visus pakeitimus ir naujus šios srities teisės aktus. Atsižvelgiant į šių teisės aktų sudėtingumą ir ribotas administracines San Marino respublikos galimybes, būtų galima nustatyti dvejų metų pereinamąjį laikotarpį.

3.2. Vėlesnės procedūros

Piniginiai susitarimai pakeitė Prancūzijos ir Italijos konvencijas su Monako, Vatikanu ir San Marinu. Tai nebėra dvišaliai susitarimai, bet trečiųjų šalių ir Europos bendrijos susitarimai, priimti remiantis Sutarties 111 straipsniu. Monakui, Vatikanui ir San Marinui suteikta teisė leisti monetas, kurios yra teisėta mokėjimo priemonė 325 mln. euro zonos gyventojų. Euro zonos valstybės narės turi laikytis griežtų taisyklių, kurių įgyvendinimą atidžiai stebi ES institucijos. Taigi ES turi atlikti svarbų vaidmenį toliau siekiant piniginių susitarimų įgyvendinimo.

Piniginis susitarimas su Monaku numato sudaryti jungtinį komitetą, kurio tikslas – padėti įgyvendinti ir vykdyti susitarimą. Jį sudaro Monako Kunigaikštystės, Prancūzijos, Europos Komisijos ir Europos centrinio banko atstovai ir paprastai posėdžiauja kartą per metus. Šiuose posėdžiuose šalys aptaria susitarimo įgyvendinimo pažangą ir galimus priedų, kuriuose išvardijami perkeltini teisės aktai, pakeitimus. Komitetas reguliariai nagrinėja bendradarbiavimą kovojant su eurų banknotų ir monetų klastojimu ir atitinkamų teisinių priemonių įgyvendinimą.

Priešingai negu susitarime su Monaku numatyta tvarka, susitarimuose, sudarytuose su San Marinu ir Vatikanu, nėra numatyta tolesnės veiklos tvarkos. Nesant reguliarios tolesnės veiklos tvarkos San Marinas ir Vatikanas reguliariai neinformuoja apie susitarimų

įgyvendinimą. Jų teisės sistemų atitikimas piniginių susitarimų keliamiems įsipareigojimams nebuvo išnagrinėtas, jos nėra tinkamai informuojamos apie pakeitimus susitarimų srityse.

Rengdama šį komunikatą Komisija ir ECB 2009 m. kovo mėnesį surengė neformalų susitikimą su trijų valstybių atstovais. Dialogas su Monako ir San Marino atstovais buvo konstruktyvus, tuo tarpu Vatikano Miestas ne taip atvirai keitėsi nuomonėmis ir dalijosi informacija.

Susitarimai su Vatikanu ir San Marinu nesuteikia pagrindo reguliarioms diskusijoms apie jų veikimą. Nevykstant reguliariems susitikimams San Marino ir Vatikano valdžios institucijoms kyla naujų teisės aktų susitarimų srityje stebėjimo sunkumų, o Bendrijos institucijos negali deramai stebėti susitarimų įgyvendinimo. Todėl Komisija siūlo įsteigti du jungtinius komitetus – panašius į veikiančią Monako Kunigaikštystės atveju – su Vatikano Miestu ir San Marino respublika. Komitetus sudarytų San Marino (arba Vatikano), Italijos, Komisijos ir ECB atstovai, kurie posėdžiautų ne rečiau kaip kartą per metus, kad aptartų susitarimų įgyvendinimo pažangą ir jų galimus pakeitimus.

3.3. Apsaugos sąlyga rimtų susitarimų įgyvendinimo trūkumų atveju.

Sudarydamos piniginius susitarimus su Bendrija trys valstybės, gaudamos teisę naudoti eurą kaip nacionalinę valiutą, prisiėmė nemažai įsipareigojimų. Kai valstybė narė nesilaiko įsipareigojimų, ES turi galimybę pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, tačiau minėti susitarimai nesuteikia Bendrijai jokių svertų tuo atveju, jei sudariusi susitarimą valstybė nevykdo įsipareigojimų (neskaitant galutinės, taigi mažai tikėtinos, galimybės vienašališkai pasitraukti iš susitarimo).

Komisija siūlo, kad ES nuolatinio (pvz., trunkančio 2 metus) ir esminio piniginiu susitarimu priimtų įsipareigojimų pažeidimo atveju, turėtų galimybę priimti sprendimą laikinai sustabdyti teisę leisti eurų monetas. Prieš laikiną emisijos teisės sustabdymą (pvz., dėl to, kad atitinkami ES teisės aktai nuolat neperkeliami į nacionalinę teisę), būtų paskelbta keletas išpėjimų ir pasikeista nuomonėmis.

3.4. Eurų monetų emisijos viršutinė riba

Monakas, Vatikanas ir San Marinas turi teisę leisti eurų monetas su tų valstybių nacionaline puse ir esančių teisėta mokėjimo priemone euro zonoje.

Dėl istorinių aplinkybių viršutinė emisijos metinė riba nustatyta skirtingais būdais⁸. **Monakas** turi teisę išleisti daugiausiai 1/500 dalį Prancūzijoje nukalamų monetų (.t. y. eurų monetų su Prancūzijos nacionaline puse). 2009 m. Monakui suteikta teisė išleisti eurų monetų, kurių didžiausia nominali vertė yra 221 094 EUR.

San Marino ir Vatikano viršutinė emisijos riba nustatoma kas dveji metai, atsižvelgiant į Italijos vartotojų kainų indekso pokyčius. Pastarosios dvi viršutinės emisijos ribos nustatytos pagal viršutines emisijos ribas, naudotas susitarimuose, sudarytuose su Italija iki euro įvedimo, ir nėra susijusios su jokiais tikrais kintamaisiais, pavyzdžiui, gyventojų kiekiu, BVP, arba euro zonos valstybių narių eurų monetų emisija. 2008 ir 2009 m. jos nustatytos:

⁸ Piniginiuose susitarimuose iš piniginių konvencijų, veikusių iki euro įvedimo, perimta metodika, pagal kurią buvo nustatyta viršutinė emisijos riba.

2 183 112 EUR San Marinui ir 1 074 000 EUR Vatikanui. Vatikano Miesto Valstybė ypatingomis progomis gali išleisti papildomą apyvartinių eurų kiekį (žr. 2.1 punktą).

Visos trys valstybės iki šiol griežtai laikėsi nustatytos viršutinės emisijos ribos.

Faktiniai emisijos skaičiai vienam gyventojui liudija, kad valstybėms, sudariusioms piniginius susitarimus su Bendrija, nustatytos viršutinės emisijos ribos yra didelės. Iki 2008 m. rugsėjo mėn. išleistų monetų vienam gyventojui vertė sudarė 7 028 EUR Vatikano, 422 EUR San Marino ir 190 EUR Monako atveju. Per tą patį laikotarpį (2002–2008 m.) vidutinė emisija euro zonos valstybėse narėse vienam gyventojui buvo 63 EUR (konkrečius duomenis žr. I priede). Nepaisant to, didesnės emisijos kvotas neproporcingas gyventojų skaičiui galima pagrįsti palyginus didesniu tų monetų poreikiu monetų kolekcininkų rinkoje.

Tačiau apyvartinės eurų monetos visų pirma yra mokėjimo priemonė, jos turi laisvai judėti rinkoje ir būti naudojamos mokėjimams. Apyvartinės monetos patekusios monetų kolekcininkams neatlieka savo pradinės paskirties ir naudojamos tik kaip kolekcionavimo objektai.

Kad trijų valstybių, sudariusių piniginius susitarimus, monetos galėtų judėti, Komisija siūlo padidinti viršutinės monetų emisijos ribas. Naujos viršutinės ribos turėtų būti apskaičiuotos pagal naują vieningą metodą, vienodai traktuojant visas tris valstybes. Pradiniai piniginiai susitarimai *de facto* Monaką traktavo daug blogiau, negu San Mariną ir Vatikaną. Todėl Monakas šiuo metu išleidžia apytiksliai vieną dešimtąją monetų kiekio, išleidžiamų San Marino ir vieną penktąją monetų, išleidžiamų Vatikano, dalį, nors Monako gyventojų skaičius iš visų trijų šalių yra didžiausias.

Nauja viršutinė riba (n) metams turi būti sudaryta iš dviejų – nustatyto dydžio ir kintamos dalių.

- (1) **Nustatyto dydžio dalis** turėtų patenkinti monetų kolekcininkų poreikius. Remiantis bendrais skaičiavimais, kolekcininkų rinkos poreikiams turėtų pakakti monetų, kurių bendra vertė – 2 100 000 EUR⁹.
- (2) **Kintamoji dalis** turi būti grindžiama vidutine euro zonos valstybių emisija vienam gyventojui. Vidutinis monetų kiekis vienam gyventojui euro zonoje išleistų (n-1) metais turi būti padaugintas iš valstybės, sudariusios piniginių susitarimą, gyventojų skaičiaus.

I lentelėje pateiktas 2009 m. viršutinės ribos, apskaičiuotos pagal šį metodą, pavyzdinis skaičiavimas.

I lentelė Viršutinės emisijos ribos, apskaičiuotos pagal vienodą metodą (2009 m. pavyzdys).

⁹ Pavyzdžiui, San Marinas daugiausia kalė tam tikrų nominalų eurų monetas, tos monetos dabar naudojamos sandoriuose nominalia verte.

Valstybė	Gyventojų skaičius	Kintamoji dalis (3,61 EUR vienam gyventojui x gyventojų skaičius ¹⁰)	Nustatyto dydžio dalis EUR	Iš viso: viršutinė emisijos riba 2009 m. Nustatyto dydžio + kintama dalis EUR	Iš viso: viršutinė emisijos riba 2009 m. EUR
Monakas	32 965	119 004	2 100 000	2 219 004	221 094
San Marinas	30 324	109 470	2 100 000	2 209 470	2 183 112
Vatikanas	826	2 952	2 100 000	2 102 952	1 074 000

Naujas metodas labai padidintų viršutinę Monako monetų emisijos ribą: nuo maždaug 220 000 EUR iki beveik 2 200 000 EUR. Vatikano viršutinė emisijos riba padidėtų beveik dvigubai: nuo 1 074 000 EUR iki daugiau kaip 2 100 000 EUR.

Tačiau viršutinės emisijos ribos padidėjimas turėtų priklausyti nuo atitikimo 2009 m. vasario 10 d. Tarybos priimtai „Komisijos rekomendacijai dėl apyvartinių eurų monetų nacionalinių pusių ir išleidimo bendrųjų gairių“¹¹. Visos apyvartinės eurų monetos atitinkamai turėtų būti išleidžiamos nominalios vertės, neskaitant nedidelės monetų dalies, kuri gali būti pardavinėjama didesne kaina, jei tai grindžiama, pavyzdžiui, ypatinga kokybe arba pakuote. Tiek Monakas, tiek San Marinas laikosi šios taisyklės: Monakas daugumą savo monetų, monetų ritinėliuose sumaišytų su kitų euro zonos valstybių monetomis, paskirsto Monako bankams. San Marinas 70 % savo monetų pateikia bankams, veikiantiems valstybės teritorijoje, nemaišydamas jų su kitų valstybių eurų monetomis. Kad kolekcininkai masiškai neišpirktų San Marino monetų vietiniuose bankuose, galima pritaikyti vieną galimą priemonę – prieš pateikiant bankams sumaišyti jas su kitų valstybių eurų monetomis. Didžiausius dabartinės tvarkos pakeitimus turėtų padaryti Vatikano Miesto Valstybė, praktiškai beveik visas monetas išleidžianti rinkiniais kolekcininkams (euro zonoje mažiau nei 1 % monetų parduodamas kolekcininkų rinkiniais už didesnę negu nominali vertė monetų kainą).

Naujas bendras metodas taip pat būtų taikomas kiekvieno galimo piniginio susitarimo atveju¹².

Komisija siūlo pradėti taikyti naują viršutinės emisijos ribos nustatymo metodą, kad visos šalys, sudariusios su Bendrija piniginius susitarimus, būtų traktuojamos vienodai. Bendro metodo taikymas užtikrintų vienodas sąlygas, taip pat būtų galima atsižvelgti į kolekcininkų poreikius, kad būtų užtikrintas veiksmingas minėtų valstybių apyvartinių eurų monetų judėjimas.

¹⁰ 2008 m. vidutinė bendra euro zonos emisija buvo 3,61 EUR.

¹¹ Žr. 2 išnašą.

¹² Dėl susitarimo tariamasi su Andoros Kunigaikštyste.

3.5. Eurų monetų kalimo taisyklės

Piniginis susitarimas su Monaku Prancūzijos nacionalinei pinigų kalyklai suteikia išimtinę teisę kalti monetas Monakui, tuo tarpu Vatikano ir San Marino monetas gali kalti tik Italijos nacionalinė pinigų kalykla. Ši taisyklė nustatyta dėl istorinių aplinkybių, kai rinkoje dar nebuvo grynųjų eurų, o beveik visos euro zonos valstybės kalė eurų monetas savo reikmėms, mažai bendradarbiaudamos gamybos ir atsargų valdymo srityje. Dabar situacija pasikeitė, daugelis euro zonos šalių eurų monetas kaldina kitose euro zonos šalyse, o kai kurios perka monetas iš užsieninių atsargų. Daugelis euro zonos kalyklų išplėtojo aktyvią monetų gamybos ir prekybos monetomis su kitomis Europos ir už Europos ribų esančiomis valstybėmis veiklą¹³.

Nors atrodo, kad esami Monako, San Marino ir Vatikano susitarimai su Prancūzijos ir Italijos pinigų kalyklomis veikia gerai, ES teisės požiūriu nebėra pagrindo išlaikyti kai kurių nacionalinių kalyklų monetų gamybos, būtinos Bendrijos ir trečiųjų šalių susitarimų vykdymui, monopolijos. Monopolija visiškai prieštarauja Sutarties dvasiai ir sudaro valstybių narių faktinio diskriminavimo situaciją, nes kitos euro zonos pinigų kalyklos netenka teisėtos teisės pateikti pasiūlymą gaminti monetas Monakui, Vatikanui ir San Marinui.

Euro zonos pinigų kalykloms turėtų būti suteikta galimybė pateikti eurų monetų gamybos pasiūlymą, o Monakas, Vatikanas ir San Marinas turėtų turėti teisę laisvai iš jų rinktis rangovą¹⁴.

4. IŠVADOS

Taryba kreipėsi į Komisiją išnagrinėti veikiančius piniginius susitarimus. Nuodugniai išnagrinėjusi susitarimus Komisija siūlo juos iš dalies pakeisti, atžvelgiant į šiuos klausimus:

- (1) užtikrinti vienodas įsipareigojimų sąlygas valstybėms, sudariusioms su Bendrija piniginius susitarimus;**
- (2) parengti tinkamą tolesnių veiksmų mechanizmą visoms trims susitarimus sudariusioms valstybėms;**
- (3) sudaryti galimybę laikinai sustabdyti teisę leisti eurų monetas rimto ir nuolatinio piniginiu susitarimu priimtų įsipareigojimų pažeidimo atveju;**
- (4) parengti bendrą viršutinių emisijos ribų nustatymo ir jų keitimo metodą;**
- (5) euro zonos pinigų kalykloms sudaryti galimybę pateikti Monako, Vatikano ir San Marino eurų monetų gamybos pasiūlymą, kad pastarosios galėtų iš jų laisvai rinktis rangovą.**

Komisijai ir Prancūzijai, kartu su ECB galėtų būti suteikti įgaliojimai iš naujo derėtis dėl piniginio susitarimo su Monaku, o dėl piniginių susitarimų su San Marinu ir Vatikanu galėtų derėtis Komisija ir Italija, kartu su ECB.

¹³ 10 euro zonos kalyklų eksportuoja monetas.

¹⁴ Valstybė, kurios nacionalinė kalykla gamins eurų monetas valstybei sudariusiai piniginių susitarimą, turės pridėti šias monetas prie monetų kiekio, kurį ji rengiasi išleisti savo pačios reikmėms, kad, remiantis dabartine praktika, gautų ECB sutikimą dėl bendro emisijos kiekio. Minėtos euro zonos valstybės emisijos teisė nebūtų apribota, jei emisija kiekybiniu požiūriu nėra *a priori* ribota.

I priedas. Bendra monetų emisija iki 2008 m. pabaigos¹⁵

Valstybė	Gyventojų skaičius¹⁶	Išleistų monetų kiekis	Išleistų monetų kiekis vienam gyventojui	Išleistų monetų vertė (1000 EUR)	Išleistų monetų vertė (1000 EUR) vienam gyventojui
Monakas	32 965	7 439	226	6 285	190.66
San Marinas	30 324	24 074	794	12 808	422.38
Vatikanas	826	5 461	6 611	5 806	7 028.77
Euro zona	323 186 285	82 033 879	254	20 399 071	63.12
BE	10 741 048	3 227 578	300	1 168 911	108.83
DE	82 062 249	23 406 690	285	5 689 889	69.34
IE	4 517 758	4 096 719	907	697 268	154.34
EL	11 262 539	2 190 838	195	661 998	58.78
ES	45 853 045	14 198 243	310	3 419 593	74.58
FR	64 105 125	12 485 491	195	2 439 620	38.06
IT	60 090 430	11 526 576	192	3 635 354	60.50
CY	801 622	217 011	271	73 282	91.42
LU	491 702	513 019	1043	181 312	368.74
MT	412 614	110 173	267	31 244	75.72
NL	16 481 139	2 829 555	172	539 189	32.72
AT	8 356 707	3 918 946	469	959 720	114.84
PT	10 631 800	2 012 771	189	416 684	39.19
SI	2 053 393	159 550	78	39 906	19.43
FI	5 325 115	1 140 716	214	445 100	83.59

¹⁵ Šaltinis: ESB (bendra *netto* emisija) ES valstybėms; Atitinkamos Prancūzijos ir Italijos institucijos trims trečiosioms šalims.

¹⁶ Šaltinis: Eurostatas ES šalims; CIA fact book (2009 m. liepos mėnesio vertinimas) trims trečiosioms šalims.